

KONGENS VALG

AF ERIK POPPE

Undervisningsmateriale

Fag: Historie, mediefag og dansk
Niveau: Gymnasiale uddannelser
Forfatter: Katrine Sommer Boysen

Historisk baggrund

Anden Verdenskrig var en militær konflikt i Europa, der begyndte i 1939 og varede til maj 1945, hvor Nazi-Tyskland og deres allierede overgav sig. Krigen er den største militære konflikt i verdenshistorien, og stort set hele verden var involveret. I Asien varede krigen fra 1937 til 1945.

Nye våben, blandt andet atombomben, blev opfundet, og mange menneskeliv gik tabt. Ikke mindst fordi Nazi-Tyskland og Japan havde besludte udryddelsesplaner for bestemte befolkningsgrupper. Lande som Danmark og Norge blev besat af de tyske tropper. Det er denne konflikt, 'Kongens valg' handler om.

- Læs om og diskuter Anden Verdenskrig og den nazistiske **ideologi**.
- På hjemmesiden www.folkedrab.dk kan man læse om **folkedrab** gennem historien, blandt andet holocaust. Sæt jer ind i Hitlers bevæggrund for at ville udrydde jøderne. Kan Holocaust sammenlignes med nogle af de folkefølgelser/folkedrab, vi oplever i dag?

Bag om filmen

I begyndelsen af Erik Poppes 'Kongens valg' fortæller filmens fortekster, at Norge i 1905 demokratisk valgte den danske prins Carl (som efterfølgende skiftede navn til Kong Haakon VII) som deres kommende konge. Befolkningen havde efter opløsningen af unionen med Sverige samme år besluttet at fungere som monarki, og valget faldt altså på den danske prins, der allerede sammen med sin engelske hustru, havde sikret arvefølgen med lille prins Olav.

Dette udgangspunkt er grundlæggende og meget betydningsfuldt for Erik Poppes historiske drama. For netop folkets stemme betyder noget for kongen.

- Diskuter monarkiet i forhold til republikken. Hvad er forskellen på de to styreformers, og hvilken betydning har det, at det norske folk i 1905 demokratisk valgte deres konge?
- Hvorfor er det så vigtigt for Kong Haakon at have folket på sin side?

Handling, personer og konflikt

'Kongens valg' forløber over tre gruopvækkende døgn i april 1940, hvor Norge ligesom Danmark endte med at blive besat af de tyske tropper. Men selvom udfaldet vil være velkendt for de fleste, så formår Poppe ved at følge situationen og den dramatiske udvikling time for time, at forlene filmen med en intens spænding. Fra usikkerheden på Oscarborgs fæstning, hvor Oberst Birger Eriksen beordrer angreb mod de invaderende tyskere og dermed dræber 1.000 af Hitlers soldater, over den resignerende og kompromissøgende regering med statsminister Nygaardsvold og udenrigsminister Koht i spidsen, til kongens endelige beslutning om ikke at overgive sig til den nazistiske overmagt.

Kong Haakon (spillet af danske Jesper Christensen) er meget vellidt af både sit folk og sine nærmeste. Han har et nært forhold til både sin søn, Kronprins Olav, dennes hustru, Kronprinsesse Märtha og sine tre børnebørn - heriblandt den siddende Kong Harald, som han i filmens begyndelse opsøger til en hurtig omgang vinterlig gemmeleg i haven. Men alvoren lurar lige under den uskyldige leg. Mens han forsøger at få telefonkontakt til sin bror, den danske Kong Christian X, får Kong Haakon at vide, at tyske tropper er på vej ind i Oslofjorden.

Da kongefamilien og regeringen flygter fra Oslo, intensiveres angrebene fra tyskerne. Tilbage i Oslo sidder den tyske diplomat Curt Bräuer (Karl Markovics) og får ordrer direkte fra Hitler til at forhandle med kongen. I Oslo skal der indsættes en kupregering under ledelse af Vidkun Quisling, som er mislidt i den norske befolkning. Siger kongen nej, er krigen uundgåelig. Men selvom Kong Haakon må se sin svigerdatter og børnebørn tage flugten til Sverige, og på klos hold opleve, hvordan bomberne falder, træffer han det svære valg om at byde overmagten modstand.

Det er Bräuer, der får dette nej smidt i ansigtet i en sitrende scene, hvor den 67-årige konge osrer af foragt. Typisk for Poppes instruktion er filmens karakterer mangefacetterede. Det tyske sendebud Bräuer vil helst bare forhandle sig til fordragelighed, men knuses af naziregimets ultimative krav. Han er på ingen måde en entydig usympatisk figur, men bare et menneske, der handler efter bedste beskab.

- Lav en tidslinje over filmens forløb.
- Hvad er det for et portræt Erik Poppe får tegnet af Kong Haakon? Beskriv ham i de forskellige roller som henholdsvis **konge**, **far**, **svigerfar** og **farfar**.

- Hvilken betydning har gemmelegen for den spænding, der opbygges i filmen? Hvordan bruger Poppe **kontrasten** mellem den hyggelige leg i sneen og den krig, der er ved at bryde ud til at gøre sin film dramatisk?
- Analyser scenerne mellem far og søn/konge og kronprins. Hvorfor er Kronprins Olav mere utålmodig og mere kompromisløs end sin far?
- Beskriv de norske politikere. Hvordan skildres de, og kan man mærke om Poppe føler **sympati** eller **antipati** over for dem? Begrund jeres valg.
- Poppe tegner ikke et stort heltebillede af Kong Haakon. Skildringen af ham er derimod meget nuanceret, og vi ser tydeligt kongens kvaler. Hvad har Poppe gjort for at skildre kongens indre kamp? Hvordan kommer den til udtryk i filmen?
- To personer kommer på hver sin måde til at spille en rolle for kongens valg. Den ene er den unge soldat Seeberg og den anden er den tyske diplomat Curt Bräuer. Beskriv de to personer.
- Der er en lille forskel på den danske titel og den norske originaltitel. I Norge hedder filmen 'Kongens nei' og på dansk 'Kongens valg'. Hvad betyder denne lille nuanceforskel for vores forståelse af filmen?

Genre: Historisk drama og periodefilm

Mange, især mainstream, spillefilm kan kategoriseres inden for nogle forskellige genrer. Vi ved, hvad vi skal se, hvis en film kategoriseres som en western, og vi ved, at det er noget radikalt anderledes end eksempelvis en romantisk komedie. Hver genre skal helst opfylde nogle bestemte æstetiske og tematiske forventninger hos publikum, så den givne genre konstant bekræfter sin egen formel.

'Kongens valg' vil kunne kategoriseres som et **historisk drama**, da den omhandler en specifik historisk begivenhed og virkelige, historiske personer. Men den er også en **periodefilm**, fordi den tegner et **tidsbillede** af Norge i 1940.

- Når man laver historiske dramaer, har man som instruktør den udfordring, at mange vil **kende historien på forhånd** og derfor vide, hvad der vil ske i filmen. Hvordan lykkes det alligevel Poppe at give 'Kongens valg' en **dramatisk spænding**?
- Kig på filmens **scenografi** (kulisserne, møblerne og kostumerne). Hvad karakteriserer den?